

KOROŠKI SLOVENEK

Nareča se pod naslovom
„KOROŠKI SLOVENEK“
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.

Stane četrtletno: 1 šiling.

Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25

Pozamezna številka 10 grošev.

Leto V.

Dunaj, 4. marca 1925.

Št. 9.

IZ VELIKOVŠKEGA OKRAJA.

S tolikim hrupom napovedani protestni shod zoper zatiranje Nemcev v Jugoslaviji, se je dne 15. februarja v Velikovcu obnesel zoper vse pričakovanje zelo klaverno. Parturiunt montes, nascetur ridiculus-mus (valiti hočejo gore, a izvali se drobna miška), pravi rimski pesnik, kar je tukaj popolnoma na mestu. Zbralo se je okrog dvesto ljudi, večinoma senzacij željnih radovednežev, ki so hladno poslušali izvajanja govornikov brez vsakega ogorčenja ali navdušenja. Ljudstvo iz okolice se shoda ni udeležilo, ker se je netečne duševne hrane, s katero ga vsenemci pitajo že peto leto, že davno preobjedlo. Kmet ima dovolj drugih skrbi in ga povsem drugje čevelj žuli ter ne išče sovražnika, tam, kjer ga ni. Naj gredo le med ljudstvo in prepričali se bodo, da ni nobenega sovražstva in nasprotstva do ljudi zavedno slovenskega mišljenja. Konstatiramo, da se je plebiscitna psihoza že davno podela in bi se gotovo tudi popolnoma, če bi ne bilo nekaj vročekrvnežev, ki sumijo v vsakem zavednem Slovincu izdajalca in iredentista.

Kmetje imajo vse druge skrbi kot se pušti vlačiti na protestne shode. Prva skrb je skrb za obstanek in to posebno dandanes, ko vse jamra in toži nad velikimi davki, katerih imamo na ducate, ko pride skoro vsak teden nov plačilni nalog. Kmet gleda, da se reši pred vsem davčnih skrbi, da se reši rubeža. Naj le pridejo na deželo z odprtimi očmi in odprtimi ušesi in gospodarje se bodo sami prepričali, kaj je ljudem dandanes najvažnejše ter da se ne brigajo toliko za zadeve, ki njim niso oddaleko tako važne. Neznosni davki in visoki, oderuški krediti, to je dandanes dnevni pogovor med gospodarji in tukaj kmeta čevelj žuli.

Kmetje brez razlike mišljenja se pritožujejo, da zahteva velikovski „Kreditverein“ naravnost oderuške obresti. Razmere so dandanes take, da ljudje, zaslepljeni od namišljenega dobička, naložijo denar tja, kjer jim obljubijo višje obresti. Zato imajo posojilnice malo vlog in ker nimajo na razpolago denarja, tudi ne morejo dati kreditov. Zato pa je kmet, ki rabi

denar, prisiljen vzeti si ga na posodo v banki ali kreditnih društvih za 35–40%. Tudi vložnik od obljubljenih visokih obresti nima dobička, ker so le navidezne. Banka namreč odračuna od obresti upravne stroške, da vložnik dobi nazadnje 10–13% in isto dobi tudi v posojilnici.

Ljudje, ne dajte se preslepiti od navidezno višjih obresti, katere vam ponuja banka! Če imate kaj denarja odveč, ga vlagajte rajši v posojilnice, četudi samo za kratek rok, ker je škoda, če leži brezplodno doma v predalu. In če posojilnice obrestujejo mogoče za par odstotkov nižje, si moramo misliti, da s tem pomagamo kmetskemu stanu in samim sebi, da ne pride kmet v kramlje judovskih bank. Z denarjem, vloženim v banke in kreditne zavode podpirate judovski kapital in tolpo uradnikov, če pa vložite v posojilnice, ostane denar med kmetskimi ljudstvom in pomogate sosedom v potrebah in stiskah, ker dajejo posojilnice kredite skoro za polovico ceneje.

Skrajna drznost.

Dne 21. sveč. se je v Velikovcu v občinski seji pripetil slučaj, ki je značilen za razmere na Koroškem. Učitelj Sisti je predlagal ugovor zoper silo, ki se baje godi Nemcem v Jugoslaviji. O ti sili govoriti se nam zdi preneumno, ker nikjer kaka narodna manjšina ni tako brezpravna kakor na Koroškem Slovenci. A naši Nemci so neumni: v eni sapi kriče, da se jim godi krivica in zahtevajo zoper Slovence neko postopanje, ki ga ni v nobeni kulturni deželi: zahtevajo, naj se učitelji ne nameščajo po strokovni zmožnosti, ne po značaju, marveč po mišljenju. Šisti je namreč v Velikovcu stavil ugovor zoper nameščanje „jugoslovansko mislečih“ učiteljev na Koroškem. Kaj pa bi ti Nemci rekli, če bi se v Jugoslaviji zahtevalo, naj se ne namešča nemško mislečih učiteljev? Nihče ne pozna jugo- ali severno-vzhodno ali zapadno slovenskega mišljenja. Kar se je pri ljudskem štetju štelo nemški, tega nam ne vričajte zdaj kot Slovence; kdor pa misli slovensko, misli slovensko tudi na Koroškem, kjer

slo Slovenci doma že 1300 let in bomo tukaj ostali, ali je nemškutariji ljubo ali ne. Kar najodločneje moramo ugovarjati, da bo se na Koroškem štelo komu v zlo, ako je Slovenec! Čas je že, da naši sosedje nehajo s temi Bismarckovimi manirami!

Krik je med Nemci, ker se je namestil vrl. odličen Slovenec, učitelj, koroški domačin, medtem ko se nastavlja na ducate kočevskih nedomačinov! Takšne stvari predlaga učitelj zoper učitelja!

Ko bi kje na Nemškem kaj takega predlagal Slovenec, poslali bi ga s prvim vlakom v norišnico. Takšne so razmere pri nas, v deželi, o kateri izjavlja deželni glavar in enoglasno pišejo vsi nemški listi, da imajo Slovenci vse pravice, kakor Nemci. Le-ta nadutost kriči po zadoščenju in dobro bo, če bodo naši rojaki izven Koroške pazljivo poslušali dogodke izza nemške meje.

Opomniti bo še treba, da se je g. Aichholzer namestil v kraju, kjer je več protestantov. Le-te protestante namreč ima vsenemška stranka trdno v roci. In že se je zgodilo, kar je bilo pričakovati: **Pobili so učitelju okna in mu priredili demonstracijo!** To je nameščenje Urija stotnika.

Zemljiški davek za l. 1925.

Da naši davkoplačevalci tudi letos morejo sami računati zemljiški davek, vam podam pregleden račun, ki si ga shranite:

A. Pri posestvih, ki imajo po starem čiste-ga donosa 1 do 50 kron, znaša davek: čisti donos od gozda pomnožen (X) s 5000, in čisti donos vse ostale zemlje pomnožen (X) s 3000, oboje vkup da zemljiški davek.

B. Pri posestvih, ki imajo po starem čiste-ga donosa 50 do 1000 kron, znaša davek: čisti donos od gozda X 6000 in čisti donos vsega ostalega posestva X 3300, oboje sešteto da zemljiški davek.

C. Pri posestvih, ki imajo po starem čiste-ga donosa 1000 do 3000 K, znaša davek: čisti donos od gozda X 6200 in čisti donos od ostale zemlje X 3300; oboje sešteto je davek.

PODLISTEK

Ruska pisma.

Peto pismo.

Novorosijsk, 27./12. marca 1913.

D. s.! Včeraj smo pokopali pusta za letošnje leto. Nekoliko pozneji smo na Ruskem kot pa vi, saj boste v Avstriji že čez par dni praznovali Veliko noč. Hočem reči, včeraj je bil pustni torek — za katoličane, za Ruse pa se je končal predpust in pust prošlo nedeljo.

Kakor vidite, imajo Rusi potemtakem dva dni več posta kot pa katoliki; zato pa tudi pusta nekoliko bolj poženejo.

Posebno letos skoro cel pustni teden nihče na Ruskem ni veliko delal. 2. marca je bila mala pustna nedelja in bali in maskerade na vseh koncih in krajih. 3. marca zjutraj je šel v Novorosijsku sneg z vso silo in poleg tega je vlekel še prav močen „Nord-Oost“-veter, ki je nanesel po nekaterih krajih gromadne kupe snega. Zjutraj so bila vsa okna in vsa vrata pod snegom. Pota sploh ni bilo mogoče delati, ker je vse sproti veter zanesel. Učenci in gimnazisti sploh niso šli na ulico, v pisarne smo se s težavo prerili, mnogi so ostali doma. Av-

tomobil namreč ni vozil in večina izvoščekov je ostala tudi doma.

4. marca je bil dan, ko je car Aleksander II. dal manifest o osvoboditvi kmetov in zato je ta dan na Ruskem praznik, zlasti za šole in urade. 5. marca je bila maša zadušnica za vse carje iz rodovine Romanov, torej za šole in urade zopet praznik.

6. marca je bil zapovedan praznik po vsej Rusiji, kajti praznovalo se je slavje tristoletja, odkar caruje na Ruskem rodovina „Romanovi“ (to, kar je v Avstriji rodovina „Habsburg“). Vse pisarne so se morale pismeno obvezati, da nihče ta dan ne bo delal. Vsi hišni posestniki so dobili povelje, da morajo svoj dom okrasiti s cesarskimi zastavami. Zjutraj ob 8. uri se je peljal sam gubernator (približno to, kar pri vas deželni predsednik) po mestu in ogledoval, če so razobesili vsi zastave.

Taka stvar se vrši v Rusiji vedno na komando, če ne bi namreč Judje (ali kakor jih tukaj imenujejo „Jevreji“) nikdar ne razobesili zastav. Razume se, da je bila podnevi velika parada, zvečer pa razsvetljava po vsem mestu. Napravili so seveda, kar so mogli, name pa to ni napravilo posebnega vtisa, saj sem videl že drugačne razsvetljave na Dunaju.

7., 8. in 9. marca, to je v petek, soboto in

nedeljo, to so pravi pustni dnevi. Te tri dni so vse šole, vse banke, vsi uradi zaprti. Vendar te tri dni kakih posebnih balov in maskerad ni, ampak te tri dni Rus jê in pije doma. Kamor prideš te tri dni, — in te tri dni Rusi ne delajo drugega kot da obiskujejo vse znance, po vrsti enega za drugim — in povsod najdeš mizo pogrnjeno z najrazličnejšimi jedmi in pijačami. To je nekaj posebnega na Ruskem. Tu ni tako kakor pri vas, kjer se jedi in pijače ob obiskih prinašajo polagoma na mizo, ena za drugo. Ne, na Ruskem je že vse na mizi, ko stopiš v sobo in vse ostane zopet na mizi, ko odideš.

Tu stoji dovka, konjak, vino, pivo, limonada, kislá voda, razne vrste klobase, telečja pečenka, svinjska pečenka, nafilan prešiček (tri tedne star — ruska posebnost), divja raca, žolca, prešut, slinik, sardine, goršica, kisle kumare, torta, kolač, krapí, sir, surovo maslo in ne vem kaj še vse.

To vse stoji na sredi mize, in ko prideš, ti prinesejo krožnik in potem moreš jesti, kar hočeš in v kateremkoli redu hočeš. Le dve stvari se vselej sproti nosita na mizo in se morata jesti topli, to je: „blini“ in čaj. „Blini“ je neka posebna ruska jed, ki jo prigotavljajo zlasti pred pustom. To so na maslu pečene male plate (plošče), in ko ti jih prinesejo na mizo,

NAŠE KNJIGE

Vabilo Družbe sv. Mohorja.

Setve čas je tu; treba bo sejati, če hočemo kaj žeti. Tako se bode kmalu glasilo v našem domačem gospodarstvu. Tako pa se tudi sedaj v duševnem oziru glasi klic Družbe sv. Mohorja svojim cenjenim družbenikom. Človeku ne zadostuje samo telesni živež; ker je duševno-telesno bitje, stvarjeno za večnost, potrebuje še prav posebno duševnega živeža, to je nauka za svoj dušni, časni in večni namen. Poleg domače družine, cerkve in šole mu nudijo potrebni nauk zlasti primerne, dobre knjige. Slovencem oskrbuje take knjige že skozi več ko navadno človeško dobo (75 let) naša slavna

Družba sv. Mohorja.

Koncem meseca svečana in začetkom prihodnjega sušca meseca se končuje nje setev, v jeseni pa pride nje žetev. Slovenci in Slovenke, ki hočejo v jeseni prejeti Mohorjeve bukve, se morajo, ako se še niso, sedaj takoj zglasiti pri gg. družbenih poverjenikih. Zakaj gg. poverjeniki imajo do 5. sušca meseca odposlati Družbi na Prevalje imenik vpisanih članov z njih članarino vred. Na podlagi priglašene štivosti potem Družba ugotovi štivilo knjig, da jih da natisniti ne premalo, ne preveč. Drugače bi lahko trpela veliko škodo.

Zato vas sedaj Družba sv. Mohorja lepo prosi: Ne zamudite, dragi koroški Slovenci, ne prezrite pravega časa! Družbi in vam bi bilo žal, ako bi pozneje knjig ne dobili več.

Družbeni koledar napoveduje za letos te-le štiri knjige kot redni letni dar:

1. Koledar za leto 1925. Obeta tehtne, času in potrebam primerne članke, berilo za pouk in kratek čas.

2. Večernice. Te prineso daljšo povest: V graščinskem jarmu, ki se godi v dobi tlačanstva pred letom 1848. Spisal jo je Fr. Jaklič, pisatelj se je naročnikom Mladike lani prikupil z zgodovinsko povestjo: Zadnja na grmadi. Gotovo bodemo i to povest radi čitali.

3. Travništva drugi, to je zadnji snopič. Za dobro gospodarstvo bode to prekoristna knjiga, ki vam z obema snopičema vkup vezana ostane pri hiši za vso poznejšo dobo.

4. Apostoli gospodovi, II. del. Oba dela vkup vezana bodeta tvorila knjigo, ki se naj hrani, da bodo še poznejši rod seznanjala z očetmi svete vere in cerkve apostolske.

Te štiri knjige dobé vsi Mohorjani za letnino 20 dinarjev ali 22.000 avstrijskih kron.

Priporočata pa se za doplačilo še ti-le dve knjigi:

V verskih tednikih zmotite in napade resnici nasprotnih sil. Priporočamo jo torej vsem vrlim Mohorjanom, ker se nje namen popolnoma zлага z versko-poučnim namenom Mohorjeve družbe. Doplačila za njo je plačati ali 12 dinarjev (zdaj krog 14.000 kron) za mehkovozan, ali pa 17 dinarjev (zdaj krog 20.000 kron) za trdovezan izvod.

Še je čas, a zadnji čas! Hitimo torej takoj, da ne zamudimo obroka. Čim obilnejša bode sedaj setev, tem obilnejša in lepša v jeseni žetev, ki bode razveseljevala srca slovenska.

Ne pozabimo tudi duhovnih dobrin (kakor vsakdanje sv. maše), ki jih nam nudi Mohorjeva družba ter je zaslužujejo Mohorjani z družbeno molitvijo ter dobrimi deli.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Neki delavec na Angleškem je tožil svojo ženo, ker že šest let in pol ni spregovorila besedice z njim. — Pri Kalkuti (Indija) so v želodcu ujetega krokodila našli polno srebrnih in zlatih ženskih okraskov; ženske je bil krokodil požrl. — Sodišče v Bejaru na Španskem je obsodilo nekega občin-

skega uradnika na 308 let ječe. 21 listin je ponaredil, za vsako je dobil 14 let, 8 mesecev in 1 dan, skupaj 308 let. Župan je bil obsojen na 396 let in 27 dni. — Francoska je uvedla enoletno vojaško službovanje. — Na otvoritveni seji parlamenta v Novi Fundlandiji je izjavil min. predsed., da je finančni položaj te dežele tako ugoden, da vlada lahko opusti carino na meso in petrolej in da osebne dohodnine sploh več ne pobira. — V rudniku Sulivan v Ameriki se je zrušila v nekem rovu stena in pokopala pod seboj 51 rudarjev. — Na vojaškem vežbališču v Draždanih v Nemčiji je eksplodirala bomba in težko ranila 2 moža in 2 konja. — Lansko leto je bilo v dunajskem krematoriju upepeljenih 1424 mrličev. Število se stalno stopnjuje. — Na Dunaju imajo za sneg poseben parni topilni stroj, ki spremeni v eni uri 40—50 kubičnih metrov snega v vodo. — Veliki štrajk je izbruhnil na Uralu. Štrajka okoli 100.000 delavcev. Delavci so ubili doslej nad 40 tajnih policistov. — Vodja švedskih socialistov, Branting, je umrl. — Avstrijski krvnik Lang, ki je obesil med vojno toliko Slovanov, je na Dunaju umrl. — 21. februarja je bilo na Koroškem podpiranih 5802 brezposelnih. — V Mariboru je 26. febr. umrl dr. Anton Medved, profesor verouka na mariborski gimnaziji, ki je znan tudi nam po knjigi „Anton Martin Slomšek“, ki jo je izdala Družba sv. Mohorja. — Hajduk Čaruga in njegov pomagač Prpič Veliki sta bila 27. febr. v Osijeku obešena.

Švicarsko ženstvo za brezalkoholne pijače. V zadnjem času se švicarsko ženstvo živahno udeležuje protialkoholnega gibanja. Na vzpodbudo ženstva je bilo v Švici ustanovljenih že več protialkoholnih ljudskih domov, ki služijo kot okrepčevalnice in prenočišča za domačine in tujce. Oskrba v takih domovih je izvrstna in kot postrežnice so nameščene le take ženske moči, ki same sodelujejo v živahni protialkoholni borbi. Sprejemati napitnino je postrežnicam strogo zabranjeno. V takih domovih se ne smejo točiti niti lažje alkoholne pijače, ampak le čaj, mleko, kava, kakao in jabolčni sok. Nadalje imajo gosti teh brezalkoholnih okrepčevalnic na razpolago številne časopise in raznovrstne igre. Cene so zmerne. Vse časopise hvali to moderno švicarsko napravo in poziva tudi ženska društva v drugih državah, da sledijo vzgledu svojih švicarskih tovarišic.

Naprodaj je novodobni

čebelnjak za 40 večjih ali 60 manjših panjev in nekaj panjev čebel. Istotam se dobi tudi dobro ohranjena trivrstna **harmonika** tvrdje Lubes. Cena po dogovoru. Naslov pove upravnistično lista. 28

Vabilo
na
letni občni zbor
Slov. kršč. socialne zveze za Koroško v četrtek, dne 12. marca dopoldne ob 10. uri v Celovcu, Vetrinjsko obmestje 26, pritličje desno s sledečim sporedom:

1. Govor o notranjem društvenem življenju.
2. Poročilo odbora.
3. Volitev novega odbora.
4. Slučajnosti.

Vsako društvo naj pošlje vsaj enega zastopnika, ako le mogoče, pa več!

K obilni udeležbi vabi
odbor S. K. S. Z.

Čitajte in razširjajte
Koroškega Slovenca!

Vabilo na XXII. redni občni zbor.

Posojilnice v Mariji na Zili, ki se vrši dne 19. marca 1925 pri Kržišniku v Malem selu ob 10. uri dopoldne s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Potrjenje računskega zaključka za leto 1924.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ako ob navedeni uri ni zbrano zadostno število članov, se vrši pol ure pozneje drug občni zbor z istim dnevnim redom, ki sklepa neglede na število članov. — Občnega zbora se udeleži tudi g. poslanec Poljanec in bo predaval o gospodarskih vprašanjih.

K obilni udeležbi vabi odbor. 35

Slovanska zavarovalnica na Dunaju

zavaruje proti požaru, odgovornosti, nesrečam na železnici, vlomu, za življenje itd.

Slovanska zavarovalnica

zavaruje pod najugodnejšimi pogoji z najnižjimi premijami.

Slovanska zavarovalnica

nudi članom Pol. in gosp. društva znaten popust.

Samo pri Slovanski zavarovalnici

bodo zvišali zavarovalnino in se nanovo zavarovali slovenski posestniki. 38

Obrnite se takoj na zastopstvo Slovenske zavarovalnice, Celovec, Viktringerring šte. 26.

Vabilo.

Izobraževalno društvo za Podlublje in okolico uprizoni igro s petjem v petih dejanjih

Sanje

dne 15. marca t. l. ob pol 3. uri v Cingelcovi dvorani na Trati pri Glinjah. 39

Vsi ljubitelji poštene zabave pri srčno vabljeni. Odbor.

Tovarniška zaloga usnja
Julijus Blass
Celovec, Novi trg šte. 4

ima v zalogi vse kožne izdelke ter kupuje in prevzema v delo sirove kože.

Inserirajte v Koroškem Slovincu!